

НОВІ ЗАВДАННЯ – НОВІ ІНСТРУКЦІЇ

Аварія 26 квітня 1986 року на Чорнобильській атомній електростанції (далі – ЧАЕС) призвела до того, що повністю було зруйновано активну зону реактора енергоблока № 4, пошкоджено більшість несучих конструкцій, знищено системи безпеки, що захищали навколишнє середовище, потужний викид радіоактивних елементів у навколишнє середовище привів до забруднення величезних територій. Враховуючи вищенаведене, Україна взяла на себе зобов'язання про дострокове припинення експлуатації енергоблоків ЧАЕС (15 грудня 2000 року) з подальшим зняттям її з експлуатації

Відповідно до Закону України "Про Загальнодержавну програму зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему" від 15 січня 2009 року № 886-VI, підготовленим етапом до зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС є припинення експлуатації – етап, під час якого здійснюється вилучення ядерного палива й переміщення його у сховище відпрацьованого ядерного палива, призначене для довгострокового зберігання. Термін його завершення – не раніше 2013 року.

Немає сумніву, що відповідальні дії потребують чітких інструкцій для їхніх виконавців. До недавнього часу в Україні забезпечення пожежної безпеки на етапі припинення експлуатації енергоблоків станції здійснювалося, зокрема, відповідно до НАПБ В.05.022-2004/111 "Інструкція щодо забезпечення пожеж-

ної безпеки на етапі припинення експлуатації енергоблоків ЧАЕС з ядерними реакторами типу РВПК", затвердженої наказом Міністерства палива та енергетики України від 1 вересня 2004 року № 528.

В той же час, цей нормативний документ потребував коригування, оскільки останнім часом в Україні набула чинності низка нових нормативних документів, що містять сучасні вимоги з питань забезпечення пожежної безпеки ЧАЕС на етапі припинення її експлуатації.

Необхідність перегляду згаданої інструкції була також пов'язана з існуючим протипожежним станом станції. Наприклад, деякі системи протипожежного захисту станції певною мірою застаріли (використовуються на об'єктах ЧАЕС понад 10 років) та мають недоліки, обумовлені реалізованими варіантами побудови та монтажу електричних і технологічних схем систем пожежогасіння. Так, вузли управління та водопостачання систем пожежогасіння ЧАЕС, призначені для різних об'єктів, які підлягають захисту, часто об'єднані в загальних схемах, і виведення з роботи однієї з систем пожежогасіння неминуче приведе до одночасного виведення з експлуатації суміжних систем аналогічного призначення. Враховуючи вищевказане, вимоги чинного законодавства, а також Програми забезпечення пожежної безпеки на період до 2010 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 1 липня 2002 року № 870, в Українському науково-дослідному інституті пожежної безпеки МНС України, на замовлення Державного департаменту пожежної безпеки МНС Ук-

раїни, було розроблено оновлену *Інструкцію щодо забезпечення пожежної безпеки на етапі припинення експлуатації енергоблоків ЧАЕС з ядерними реакторами типу РВПК*, котру було погоджено Державним департаментом пожежної безпеки МНС України, Департаментом управління рятувальними силами Міністерства України, Державним комітетом ядерного регулювання України, Міністерством палива та енергетики України та затверджено наказом МНС України від 5 травня 2010 року № 312.

Інструкція встановлює вимоги пожежної безпеки, що є обов'язковими під час здійснення діяльності, пов'язаної із припиненням експлуатації енергоблоків № 1, 2, 3 ЧАЕС.

В ній, зокрема, визначено:

- відповідальних за пожежну безпеку енергоблоків ЧАЕС;
- напрямки забезпечення пожежної безпеки енергоблоків станції щодо попередження пожеж, протипожежного захисту енергоблоків, у тому числі з організаційно-технічних питань згідно з вимогами Державних будівельних норм;
- напрямки забезпечення пожежної безпеки на етапі підготовки до припинення експлуатації енергоблоків ЧАЕС;
- характеристику пожежної небезпеки енергоблоків станції згідно з вимогами НАПБ Б.01.014-2007 Правила пожежної безпеки при експлуатації атомних станцій.

В інструкції встановлено вимоги до планування протипожежних заходів і оцінювання пожежної небезпеки, пов'язаних із припиненням експлуатації енергоблоків ЧАЕС.

Сформульовано перелік необхідних

протипожежних вимог під час:

- видалення залишкових матеріалів з енергоблоків ЧАЕС;
- демонтажу (розбирання) систем та елементів енергоблоків;
- проведення дезактивації систем та елементів енергоблоків;
- вивільнення енергоблоків від накопичених радіоактивних відходів;
- спостереження за станом пожежної безпеки в місцях проведення робіт, пов'язаних із припиненням експлуатації енергоблоків станції.

Сформульовано перелік вимог дозвільної (ліцензійної) діяльності з питань пожежної безпеки на етапі припинення експлуатації енергоблоків ЧАЕС.

Запропоновано порядок проведення організаційно-технічних заходів щодо забезпечення пожежної безпеки на етапі припинення експлуатації енергоблоків ЧАЕС на підставі узагальнення вимог галузевих нормативних та організаційно-розпорядчих документів.

Таким чином, розроблена інструкція сприяє підвищенню ефективності системи гарантування пожежної безпеки енергоблоків ЧАЕС на етапі припинення їх експлуатації, вдосконаленню існуючої нормативної бази щодо пожежної безпеки станції з урахуванням вимог нормативних документів, що набрали чинності останнім часом, та сучасного протипожежного стану ЧАЕС.

**Сергій СЕМИЧАЄВСЬКИЙ,
Вадим БЕНЕДУК,
наукові співробітники відділу
пожежної безпеки об'єктів
та технологій НДЦ №1 УкрНДІПБ
МНС України**